

Taula

- 9 El que s'endinsa i se't clava
13 Metàstasi de perdons...
- 15 MALAGUANYATS ELS ÀNGELS
17 Érem ocells abans...
19 Records del futur...
21 Els principis morals...
23 Altre cop l'udol de llops...
25 Fan mal a la pell...
27 De tant i tant parlar...
29 Respondre un cop de porta...
31 Baden boca els innocents...
33 Jo també...
35 Copenhaguen és el sud...
37 La memòria atàvica del cos...
- 39 L'ESTAMPIDA DELS OCELLS
41 Després de l'estampida dels ocells...
43 Hem tingut a tocar dels dits...
45 Quin terrabastall...
47 No cal...
49 Si sabessis...
51 Moríem una mica...
53 T'escapes...

- 55 No pregunto...
- 57 Com se'n diu del clam...
- 59 Ja no podrà clivellar-se...
- 61 La possible salvació...
- 63 Demà em faré gran...
-
- 65 EL LLOC JUST ON EXISTIR
- 67 El lloc just on existir...
- 69 L'amistat no mor...
- 71 No escoltaràs els prec...
- 73 El dia mateix del sacrifici...
- 75 Les ensenyances índies...
- 77 Des d'un silenci diàfan...
- 79 Sense més espai al cos...

El que s'endinsa i se't clava

Una nova veu ha irromput al panorama poètic. Dic *irromput* perquè la veu de Sandra Blanch perfora la roca viva de la paraula fins a fer erupcionar el verb poètic. És un magma que atrapa el lector des dels primers versos amb una força que raja a doll i fa explosionar la vena lírica. Llegir-la atrapa, aquest *Explicar les punxes* s'arrapa als lectors com un esbarzer d'espines tenaces i persistents.

Explicar les punxes és dir tot allò que fereix i esgarropa, que s'endinsa i se't clava, fins a desentrellar els orígens de la malura que ens turmenta. És comprometre's amb la lectura que no pot deixar indemne, és acceptar el repte de la ferida, de la consciència davant el que és molest, que s'enganxa a la pell. Un exercici de coneixement que necessita la nafra, estar alerta davant allò que ens incomoda i alhora ens fa apreciar més la comoditat de l'estàtic i de l'esdevenidor de l'existència, ambigua, contradictòria, agredolça, punyent.

El jo poètic d'*Explicar les punxes* ens vol fer partícips del malestar que ha de dir i compartir, recriminant o compartint amb el “tu” poètic, també amb el “nosaltres” que la llegim. Les punxes se les explica el jo a si mateix, però també al “tu” sense el qual no hi hauria discurs i a aquest “nosaltres” lectors, *voyeurs*, d'aquesta subjectivitat que es despulla.

L'estructura del poemari és solvent i ben treballada, dividida en tres seccions que articulen el recull i el fan créixer en poemari i amb un primer poema a tall d'obertura que ens aporta el títol en el seu final: “Foradaràs el cel / el dia que puguem / explicar les punxes.” Les seccions són “Malaguanyats els àngels”, compost per onze poemes, “L'estampida dels ocells”, d'onze poemes també, i “El lloc just on existir”, la darrera i més breu secció, de vuit poemes, que ja des dels títols ens assenyalen un ideal eteri, elevat —àngels, ocells—, contraposat a un aquí i ara reals: el lloc just, l'apropiat, l'idoni, on estar i ser, on foradar el cel quan puguem explicar allò que fa mal, esgarrapa i perfora la nostra realitat.

La poètica de Sandra Blanch s'alça des de l'esperit de contradicció, s'eleva des del crit i perfora fins al moll de l'os utilitzant, però, un llenguatge planer i entenedor, que fa encara més diàfana la força d'aquesta nova veu lírica: “I ja hi soc / com qui no vol la cosa / davallant a recer de les grans veritats.” És una manera d'entendre la poesia implicada que demana un lector capaç d'entregar-s'hi amb la mateixa intensitat, ja que serà abordat amb preguntes retòriques, imperatius que obliguen

a prendre partit, i interpel·lacions de les quals no podrà fer-se escàpol. La identificació amb el “tu poètic” a qui s’adreça el discurs és inapel·lable.

Com a motiu del poemari hi trobem el difícil anar i venir amorós d’un jo i d’un tu poètics, que mantenen un estira-i-arronsa comunicatiu on es demostra que els coneixements matemàtics fan fallida quan es tracta d’emocions i on un i un no sempre sumen dos. Així, ens trobem el jo poètic en una mena de monòleg adreçat a un “tu” una mica absent o poc implicat i al qual s’adrecen frases lapidàries:

Sota les escàpules
feia mil·lennis
que no hi havia res
i en el segon
de descobrir-ho
et vaig mirar
i te’n vaig fer culpable.

I també afirmacions colpidores sobre una relació de parella dilatada en el temps que sap com fer-se mal: “Ara que sabem fer grans dos fills / i també sabem / odiar-nos tant”, tot i mantenir-se una passió inextingible: “Ja no podrà clivellar-se / mai més aquest amor / que et descobreixo”, en una poètica de la passió amorosa basada en la contradicció: “Vacil·lem perquè som fràgils / i al·letem vessant paciència / aquest nadó que coneix / el guariment.”

Però no només hi ha lloc per a la passió i el desig a *Explicar les punxes*, hi ha una voluntat de coneixement, de reflexió i exploració, basada sovint en jocs d'oposats i negacions presentats amb una veritat rotunda. A tall d'exemple aquests versos, gairebé una màxima: “No hi ha gest / que sigui clau / quan no s'és pany”, així com aquells on ens diu: “Estimaràs els pobres / i empobriràs si no ho saps fer”.

Però tot això no són més que esbossos barroers de tot el que podem trobar en aquest debut poètic agosarat, compromès i radicalment potent que ens presenta Sandra Blanch. Per buscar-ne algunes semblances, al lector el pot fer pensar en alguns moments en la poesia de Mireia Calafell, tot i estar alimentada també per clàssics contemporanis com Francesc Garriga, Salvat-Papasseit i Vinyoli, autors de les citacions del recull, però alhora hi trobarà l'originalitat i frescor d'un doll de veu poètica que no pot deixar indiferent i que ens confirma que l'autora és una poeta que ve a fer-se el seu lloc en la poesia catalana, com de ben segur veurem ben aviat.

M. ANTÒNIA MASSANET

19 de setembre de 2017, Sant Cugat del Vallès

Metàstasi de perdons
i de plors empresonats
fins que floreix l'atzavara
i llavors, ja és massa tard.

Cabells al vent
i la pell bronzejada
el cant més franc de les cigales
la clemència de l'estiu
i un sospir d'alleujament
soprès en fals.

Foradaràs el cel
el dia que puguem
explicar les punxes.

MALAGUANYATS ELS ÀNGELS

excuses, sempre excuses
per a la feina d'estimar

com podria estranyar-me
que els àngels aquest vespre,
ja ni vinguessin a sopar?

FRANCESC GARRIGA

Aquesta obra ha estat guardonada amb el VIII Premi Nit de Poesia al carrer, 2017, convocat pel Col·lectiu CalaCultura i editat amb el suport de l'Ajuntament de l'Ametlla de Mar. Els membres del jurat han estat: Pilar Casanova, Montse Oller, Albert Guiu, Rafael Haro i Joan Callau (coordinador del premi).

© Sandra Blanch Vidal, 2017
© del pròleg: M. Antònia Massanet Mayol, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2017
carrer Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat
Primera edició: novembre de 2017
ISBN: 978-84-9975-911-1
DL L 1.319-2017
Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

❧ imprès a **lleida** ►

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.